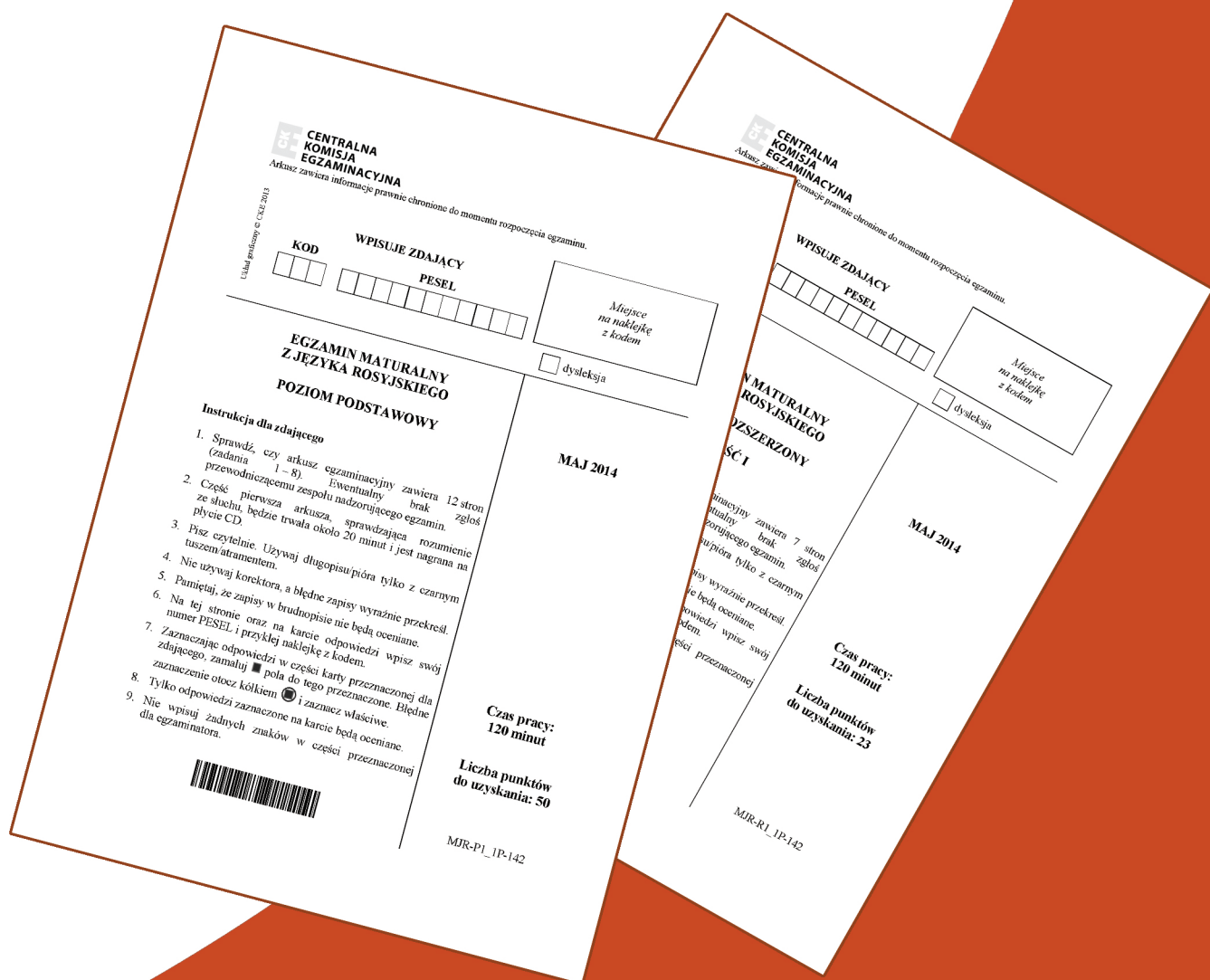

Sprawozdanie z egzaminu maturalnego 2014

Język rosyjski

Opracowanie:

Svetlana Galant (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Grażyna Klimuszko (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)

Opieka merytoryczna

Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Beata Trzcińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne

Bartosz Kowalewski (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Wydziały Badań i Analiz okręgowych komisji egzaminacyjnych

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 022 536 65 00, fax 022 536 65 04
e-mail: ckesekr@cke.edu.pl
www.cke.edu.pl

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym składał się z 35 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, zadań na dobieranie) oraz 2 zadań otwartych rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w trzech obszarach: rozumienia słuchanego tekstu (15 zadań zamkniętych), rozumienia pisanego tekstu (20 zadań zamkniętych) i tworzenia wypowiedzi pisemnej (2 zadania otwarte). Zadania na rozumienie słuchanego tekstu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania na rozumienie pisanego tekstu były oparte na tekstach oryginalnych lub adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte oraz 5 i 10 punktów za wypowiedzi pisemne).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba zdających		8 933
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	z liceów ogólnokształcących	5 126
	z liceów profilowanych	348
	z techników	3 028
	z liceów uzupełniających	266
	z techników uzupełniających	165
	ze szkół na wsi	828
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2 680
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	3 473
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1 952
	ze szkół publicznych	7 572
	ze szkół niepublicznych	1 361
	kobiety	5 708
	mężczyźni	3 225
	bez dysfunkcji	8 525
z dysleksją rozwojową	408	

Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 40 osób – laureatów i finalistów Olimpiady Języka Rosyjskiego.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	1
	słabowidzący	9
	niewidomi	0
	słabosłyszący	4
	niesłyszący	0
Ogółem		14

Do egzaminu przystąpili również absolwenci z lat ubiegłych, którzy dotychczas nie uzyskali świadectwa dojrzałości, oraz tacy, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości we wcześniejszych latach, a w maju 2014 r. przystąpili ponownie do egzaminu maturalnego w celu podwyższenia wyniku egzaminacyjnego albo uzyskania wyniku z języka rosyjskiego jako nowego przedmiotu dodatkowego.

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

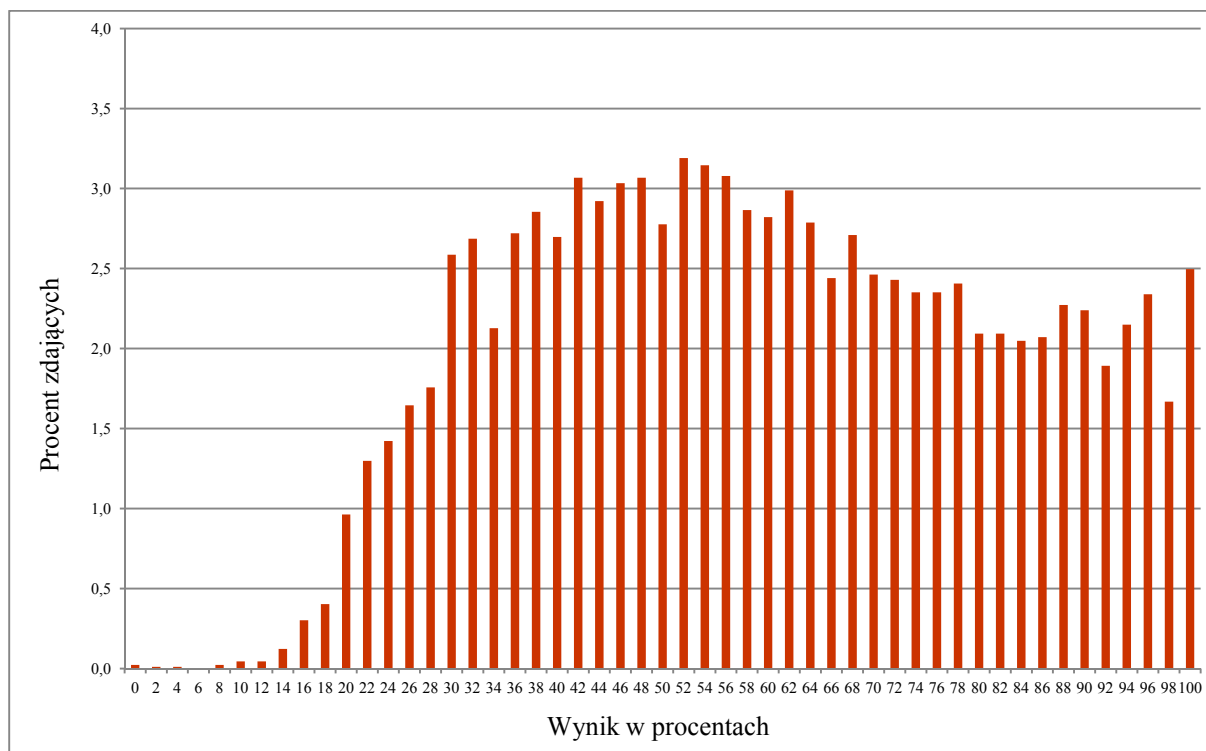
Termin egzaminu		15 maja 2014 r.	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		120 minut	
Liczba szkół		1 875	
Liczba zespołów egzaminatorów*		24	
Liczba egzaminatorów*		399	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 143)		26	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	§ 99 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
		wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
		zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym zdającym	0
	§ 99 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0	
Liczba wglądów ¹ (§ 107)		10	

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, ze zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

Wykres 1. Rozkład wyników zdających

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający:	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów** (%)
ogółem	8 933	0	100	59	98	60	22	92
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	5 126	0	100	68	100	67	22	94
z liceów profilowanych	348	8	100	51	58	52	18	91
z techników	3 028	0	100	51	54	52	18	90
z liceów uzupełniających	266	14	89	45	32	46	17	84
z techników uzupełniających	165	14	97	35	26	40	19	68
bez dysfunkcji	8 525	0	100	59	100	60	22	92
z dysleksją rozwojową	408	10	100	58	30	58	23	91

*Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

**Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Tabela 5. Wyniki zdających w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Rozumienie słuchanego tekstu	0	100	67	67	68	19
Rozumienie pisanego tekstu	0	100	55	100	60	25
Wypowiedź pisemna	0	100	57	0	53	33

Poziom wykonania zadań

Tabela 6. Poziom wykonania zadań

Obszar standardów	Numer zadania	Standard	Poziom wykonania zadania (%)
Rozumienie ze słuchu	1.1.	określa główną myśl tekstu (II. 1 a).	80
	1.2.		63
	1.3.		96
	1.4.		89
	1.5.		85
	2.1.	określa główną myśl tekstu (II. 1 a)	27
	2.2.		44
	2.3.		29
	2.4.		71
	2.5.		63
	3.1.	selekcjonuje informacje (II. 1 d)	86
	3.2.		94
	3.3.		70
	3.4.		76
	3.5.		42
Rozumienie tekstu czytanego	4.1.	określa główną myśl poszczególnych części tekstu (II. 2 b)	45
	4.2.		55
	4.3.		75
	4.4.		40
	4.5.		46
	4.6.		49
	4.7.		49
	5.1.	selekcjonuje informacje (II. 2 d)	55
	5.2.		76
	5.3.		42
	5.4.		58
	5.5.		65
	5.6.		66
	5.7.		53
	6.1.	stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje (II. 2 c)	70
6.2.	81		
6.3.	82		
6.4.	62		
6.5.	73		
6.6.	określa intencje autora tekstu (II. 2 e)	56	

Wypowiedź pisemna	Zadanie 7.		
	inf.1.	uzyskuje, udziela, przekazuje lub odmawia informacji, wyjaśnień, pozwoleń (IV. 2 b)	77
	inf.2.		47
	inf.3.		70
	inf.4.		65
	poprawność językowa	poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne, adekwatnie do ich funkcji (III. 2 e)	37
	Zadanie 8.		
	inf.1.	uzyskuje, udziela, przekazuje lub odmawia informacji, wyjaśnień, pozwoleń (IV. 2 b)	65
	inf.2.		69
	inf.3.		60
	inf.4.		48
	forma	wypowiada się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów (III. 2 f)	54
	bogactwo językowe	zna proste struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi (I. 1)	41
	poprawność językowa	poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne, adekwatnie do ich funkcji (III. 2 e)	32

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym składał się z dwóch części, które zawierały w sumie 30 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, zadań na dobieranie) oraz 11 zadań otwartych, w tym 10 krótkiej i 1 dłuższej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia słuchanego tekstu (15 zadań zamkniętych), rozumienia pisanego tekstu (9 zadań zamkniętych), rozpoznawania i stosowania struktur leksykalno-gramatycznych (6 zadań zamkniętych i 10 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi) oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi). Zadania na rozumienie słuchanego tekstu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania na rozumienie pisanego tekstu oraz rozpoznawanie struktur leksykalno-gramatycznych były oparte na tekstach oryginalnych lub adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych było sprawdzane przy pomocy zadań w formie krótkich tekstów lub niepowiązanych ze sobą zdań. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte w obszarach rozumienia słuchanego i pisanego tekstu, 0,5 punktu za każde zadanie zamknięte i otwarte w obszarach rozpoznawania i stosowania struktur leksykalno-gramatycznych oraz 18 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba zdających		937
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	z liceów ogólnokształcących	875
	z liceów profilowanych	3
	z techników	59
	z liceów uzupełniających	0
	z techników uzupełniających	0
	ze szkół na wsi	11
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	234
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	344
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	348
	ze szkół publicznych	886
	ze szkół niepublicznych	51
	kobiety	724
	mężczyźni	213
	bez dysfunkcji	901
z dysleksją rozwojową	36	

Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 40 osób – laureatów i finalistów Olimpiady Języka Rosyjskiego.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	1
	niesłyszący	0
	Ogółem	1

Do egzaminu przystąpili również absolwenci z lat ubiegłych, którzy w maju 2014 r. przystąpili ponownie do egzaminu maturalnego w celu podwyższenia wyniku egzaminacyjnego albo uzyskania wyniku z języka rosyjskiego jako nowego przedmiotu dodatkowego.

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

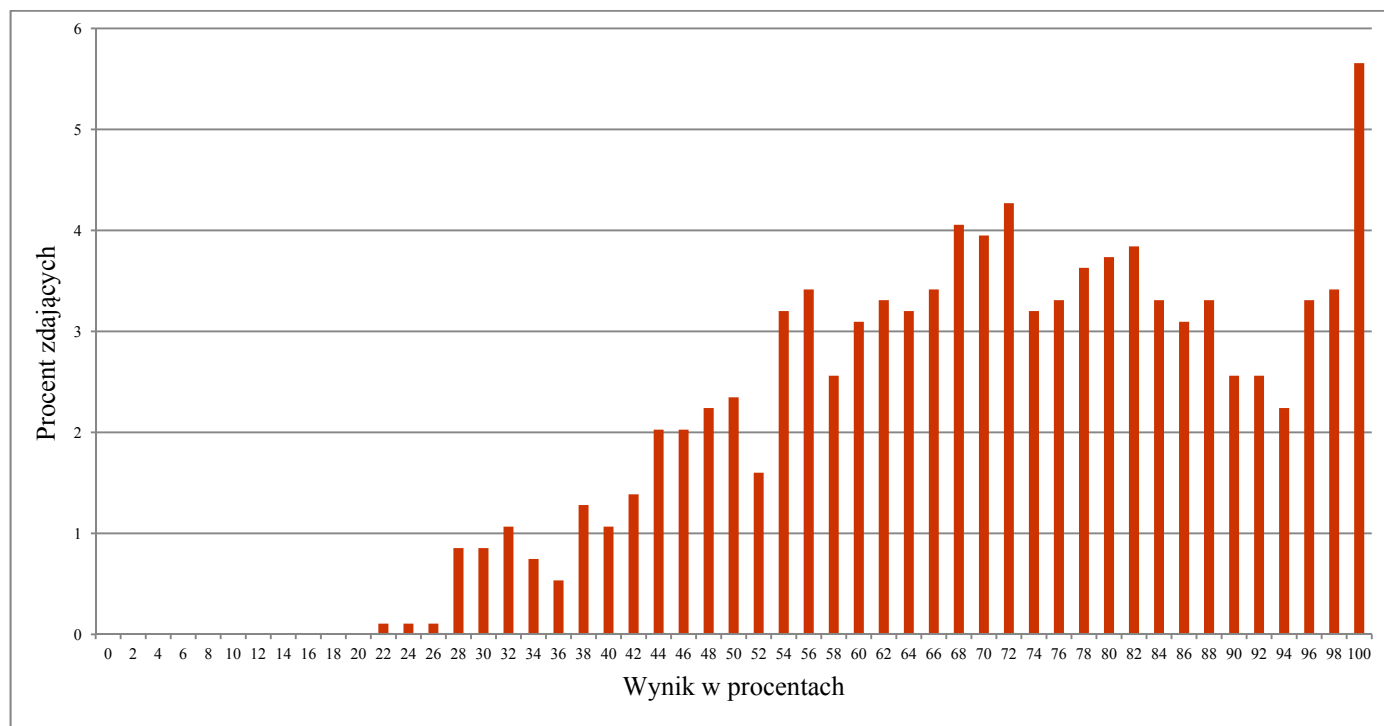
Termin egzaminu		15 maja 2014 r.	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		Część I: 120 minut Część II: 70 minut	
Liczba szkół		388	
Liczba zespołów egzaminatorów*		24	
Liczba egzaminatorów*		399	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 143)		0	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	§ 99 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
		wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	1
		zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym zdającym	0
	§ 99 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0	
Liczba wglądów ¹ (§ 107)		5	

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, ze zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

Wykres 1. Rozkład wyników zdających

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne

Zdający:	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	937	22	100	72	69	71	19

Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 5. Wyniki zdających w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Rozumienie słuchanego tekstu	7	100	73	100	71	23
Rozumienie pisanego tekstu	0	100	78	100	75	25
Rozpoznawanie i stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych	0	100	63	63	63	23
Wypowiedź pisemna	0	100	72	100	73	21

Poziom wykonania zadań

Tabela 6. Poziom wykonania zadań

Obszar standardów	Nr zad.	Zdający: Standard	Poziom wykonania zadania (%)
Przetwarzanie tekstu	1.1.	stosuje zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu (V. 2 b)	96
	1.2.		90
	1.3.		84
	1.4.		41
	1.5.		46
	2.1.	stosuje zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu (V. 2 b)	71
	2.2.		19
	2.3.		58
	2.4.		70
	2.5.		34
Wypowiedź pisemna	Zadanie 3.		
	treść	– tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej przedstawianie i uzasadnianie opinii własnych i innych osób (III. 2 d) – tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności (III. 2 a) – tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej relacjonowanie wydarzeń (III. 2 b)	86
	kompozycja	wypowiada się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów (III. 2 f)	87
	bogactwo językowe	zna różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi (I. 1)	66
	poprawność językowa	poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne, adekwatnie do ich funkcji (III. 2 e)	54
Rozumienie ze słuchu	4.1.	stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje (II. 1 c)	75
	4.2.		76
	4.3.		65
	4.4.		81
	4.5.		85
	5.1.	selekcjonuje informacje (II. 1 d)	59
	5.2.		50
	5.3.		59
	5.4.		42
	5.5.	określa intencję autora lub nadawcy tekstu (II. 1 e)	86
	6.1.	określa główną myśl tekstu (II. 1 a)	86
	6.2.		73
	6.3.		78
	6.4.		83
	6.5.		72

Rozumienie tekstu czytanego	7.1.	selekcjonuje informacje (II. 2 d)	88
	7.2.		55
	7.3.		89
	7.4.		59
	8.1.	rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu (II. 2 f)	92
	8.2.		86
	8.3.		81
	8.4.		55
	8.5.		69
	9.1.	rozpoznaje różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne w podanym kontekście (II. 2 j)	59
	9.2.		65
	9.3.		77
	9.4.		84
	9.5.		48
	9.6.		67

Komentarz

Poziom podstawowy

Maturzyści, którzy przystąpili do egzaminu maturalnego z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym, uzyskali średnio 60% punktów. Dobrze poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność rozumienia słuchanego tekstu (średni wynik 68%) oraz umiejętność rozumienia pisanego tekstu (średni wynik 60%). Najtrudniejsze, podobnie jak w latach ubiegłych, było tworzenie wypowiedzi pisemnej. W tym obszarze zdający otrzymali średnio 53% punktów.

Zadania z obszaru rozumienia słuchanego tekstu okazały się najłatwiejsze dla zdających. W tej części znalazło się najłatwiejsze i najtrudniejsze zadanie z arkusza egzaminacyjnego na poziomie podstawowym. Co zastanawiające, oba te zadania sprawdzały tę samą umiejętność: określanie głównej myśli tekstu. W zadaniu 1. zdający nie mieli problemów z odpowiedzią na pytanie, czy wypowiadające się osoby korzystają z telefonu komórkowego podczas jazdy samochodem. Średni wynik uzyskany przez zdających w tym zadaniu to 83%. Natomiast w zadaniu 2., uzyskany przez nich średni wynik jest dość niski – 47% punktów. Maturzyści mieli problemy z dobraniem nagłówków do porad związanych z zawieraniem znajomości, mimo, iż temat poruszony w tym zadaniu wydaje się być bliski osobom w ich wieku. Jednak przy rozwiązaniu tego zadania należało pamiętać, że wybór nagłówka uwarunkowany jest zrozumieniem całego tekstu, a nie tylko pojedynczych zdań. Ponadto utrudnieniem była większa liczba nagłówków w stosunku do ilości tekstów, co wprowadzało dodatkowy element utrudniający wybór.

Najtrudniejsze w tej wiązce okazało się zadanie 2.1.

Fragment transkrypcji:

Если вам понравился парень или девушка, сделайте решительный шаг – подойдите и познакомьтесь. Не получилось – попробуйте ещё раз. Будьте терпеливы и докажите своими действиями, что вам не всё равно. Не бойтесь показать свою стойкость и выдержку. Благодаря своей настойчивости вы обязательно получите не только номер телефона, но и договоритесь о следующей встрече. Разве это не удача?

- A. Оставайтесь загадкой!
- B. Проявляйте упорство!
- C. Заражайте своим оптимизмом!
- D. Не переживайте из-за неудачи!
- E. Не скрывайте своих недостатков!
- F. Не стесняйтесь быть любопытным!

Poprawną odpowiedź B. wybrało 27% zdających. Jednak prawie połowa wskazała niepoprawną odpowiedź D., wybierając nagłówek *Не переживайте из-за неудачи!* Zdający mogli zasugerować

się ostatnim zdaniem z tekstu *Разве это не удача?* Błędna odpowiedź E. wybrało 13% maturzystów. Prawdopodobnie skojarzyli oni czasownik *не скрывайте* z nagłówka E. z fragmentem tekstu *не бойтесь показать*. Maturzyści popełnili typowy błąd. Skupili się na treści tylko jednego zdania z tekstu, w którym pojawiło się słowo powtórzone w nagłówku wprost lub synonimicznie. Prawdopodobnie nie zwrócili uwagi na polecenie, które sugerowało, że nagłówek musi pasować do całego fragmentu i tylko całościowe zrozumienie tekstu prowadzi do poprawnej odpowiedzi. Aby poprawnie rozwiązać to zadanie, należało zwrócić uwagę na kluczowe wyrażenia i zwroty, wskazujące na upór w dążeniu do celu, wspomniany w pasującym nagłówku, np.: *попробуйте ещё раз, будьте терпеливы, не бойтесь показать свою выдержку, благодаря своей настойчивости*.

Zdający dobrze poradzi sobie z selekcjonowaniem informacji w tekście słuchanym w zadaniu 3. (średni wynik 74%). Najtrudniejsze okazało się zadanie 3.5., które poprawnie rozwiązało 42% zdających.

Fragment transkrypcji:

– У Вас есть какие-то обязанности дома?

– Абсолютно никаких! Но некоторые вещи я делаю по своей воле. Например, занимаюсь грязными тарелками и стаканами. Причём это доставляет мне огромное удовольствие. А вот с пылесосом у нас взаимоотношения сложные. Я с ним не справляюсь. Да и вообще с техникой я не дружу. Но зачем всё это. Сегодня наша жизнь выглядит совсем иначе. Два раза в неделю приходит Мария Ивановна, которая стирает, гладит и готовит. И делает это отлично. А я занимаюсь творчеством.

3.5. Из домашних дел Исаев любит

- A. мыть посуду.
- B. гладить бельё.
- C. убирать квартиру.

Aby poprawnie rozwiązać to zadanie, należało zwrócić uwagę na kluczowy fragment zdania: *занимаюсь грязными тарелками и стаканами*, a oprócz tego skojarzyć wyrażenie *Исаев любит* z usłyszonym: *доставляет мне огромное удовольствие*.

W obszarze rozumienia pisanego tekstu zdający najlepiej poradzi sobie z zadaniem 6. (średni wynik 71%). Zadania 6.1.–6.5., sprawdzające umiejętność wyszukiwania w tekście określonych informacji, nie sprawiły uczniom problemów. Najtrudniejsze w tej wiązce okazało się zadanie 6.6., sprawdzające umiejętność określania intencji nadawcy/autora tekstu. To zadanie poprawnie rozwiązało 56% maturzystów. Prawie połowa zdających błędnie stwierdziła, że zdanie *Автор текста приглашает посмотреть необыкновенную коллекцию*. jest prawdziwe.

Fragment tekstu:

Замечательная коллекция у доброго старого учителя из Петербурга! К сожалению, увидеть её собственными глазами пока нельзя, да и особо пропагандировать шпаргалки бывший учитель Смирнов тоже не хочет.

Przyczyną tego mógł być fakt, że w tytule tekstu i w zdaniach 6.1., 6.5. i 6.6. powtarza się ten sam rzeczownik *коллекция*. Kluczem do poprawnego rozwiązania tego zadania był ostatni akapit tekstu, w którym dwukrotnie sygnalizowano, że obejrzenie kolekcji jest niemożliwe. Niższe wyniki (średnio 60%) zdający uzyskali w zadaniu 5, w którym sprawdzane były dwie umiejętności: zadania 5.1.–5.6. sprawdzały umiejętność selekcjonowania informacji, zadanie 5.7., które rozwiązało 53% zdających, sprawdzało umiejętność określania intencji nadawcy/autora tekstu. Najmniej trudności w tej wiązce sprawiło zadanie 5.2.

Fragment tekstu:

В эту среду алматинское метро превратилось в театральную сцену. Пассажиров смешили актёры-мимы из театральной мастерской городского Дома культуры. С бледными лицами, в смешных костюмах, они покупали жетоны, бродили по эскалаторам, бегали на перронах. На каждой станции и в поездах метро развернулось театрализованное шоу. Такой подарок для пассажиров недавно открытой подземки сделала её дирекция. Именно от неё и вышло предложение в игровой форме напомнить людям о том, как вести себя в городском транспорте и как сделать так, чтобы поезда метро служили людям как можно дольше. Ведь некоторые пассажиры ночью в полупустых вагонах портят сиденья, рисуют на стенах, царапают окна. Поэтому главные участники флешмоба – мимы – представляли правила поведения в вагоне: как уступить место пенсионеру, как пропустить вперёд девушку, как реагировать на «горе-художников».

5.2. Целью мероприятия было

- A. рекламировать модную одежду.
- B. отметить юбилей метрополитена.
- C. поднять уровень культуры пассажиров.
- D. собрать деньги для театральной мастерской.

Poprawną odpowiedź C. wybrało 76% zdających. Wskazówkami do prawidłowego rozwiązania zadania były następujące wyrażenia, związane z podniesieniem poziomu kultury pasażerów: *напомнить людям о том, как вести себя в городском транспорте, правила поведения в вагоне, уступить место пенсионеру, пропустить вперёд девушку*. Uczniowie, którzy wybrali odpowiedź A., gdzie pojawia się wyraz odzież, mogli sugerować się wyrażeniem *смешные костюмы*. Zdający, którzy wybrali odpowiedź B., prawdopodobnie zwrócili uwagę na takie wyrazy, jak *подарок, метро, эскалаторы, перроны, станции и поезда*, kojarząc je z jubileuszem, a wybierający odpowiedź D. – na wyrażenia: *актёры-мимы из театральной мастерской, они покупали жетоны*, sugerując się słowem pieniądze.

W części sprawdzającej tworzenie wypowiedzi pisemnej w zadaniu 7. uczniowie dobrze poradzili sobie z przekazaniem informacji. Najtrudniejsza do przekazania okazała się informacja druga (prośba o przepis). Tylko 47 % zdających poradziło sobie z tym zadaniem. Największym problemem była nieznanomość właściwego słownictwa. W pracach egzaminacyjnych często pojawiało się polskie słowo *przepis* napisane cyrylicą. Niektórzy uczniowie ominęli problem, używając zwrotów synonimicznych: *Ты знаешь, как приготовить блины? Напиши, как сделать русский борщ?*

Najlepiej wypadła informacja pierwsza – aż 77% piszących nie miało problemu z jej realizacją. Najczęściej jako okazje do zaproszenia gości zdający wybierali urodziny lub imieniny. Ale zdarzały się bardziej oryginalne pomysły: kupienie nowego mieszkania, ukończenie szkoły, otrzymanie prawa jazdy.

W zadaniu 8. najtrudniejsza do przekazania okazała się informacja czwarta, którą poprawnie sformułowało 48% maturzystów. Z pierwszą częścią informacji zdający poradzili sobie lepiej, niż z drugą. Opisując czynności, związane z odzyskaniem bagażu, maturzyści najczęściej uwzględniali pójście na policję, napisanie ogłoszenia, rozmowę z ludźmi. Jeżeli chodzi o drugą część informacji, w której należało wyciągnąć wnioski na przyszłość z zaistniałej sytuacji, to część maturzystów nie podjęła próby opisanego wniosku. Ale były prace, w których maturzyści szczegółowo pisali o wnioskach na przyszłość, dowodząc że trzeba bardziej dbać o swój bagaż i nie zostawiać go bez opieki.

Poziom rozszerzony

Zdający, którzy przystąpili do egzaminu maturalnego z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym, uzyskali średnio 71% punktów. Najwyższe wyniki otrzymali w części arkusza sprawdzającej umiejętność rozumienia pisanego tekstu (średnio 75%). Uczniowie dobrze poradzili sobie także z zadaniami sprawdzającymi rozumienie słuchanego tekstu (średnio 71%) i z tworzeniem wypowiedzi pisemnej (średnio 73%). Niższe wyniki maturzyści uzyskali w zadaniach, sprawdzających znajomość struktur leksykalno-gramatycznych (średnio 63%).

W zakresie rozumienia słuchanego tekstu najmniej problemów sprawiło zdającym zadanie 6. (średnio 78%), polegające na wysłuchaniu pięciu zapowiedzi spektakli teatralnych i dopasowaniu do nich właściwego zdania określającego główną myśl spektaklu.

Najtrudniejsze dla zdających w tej części arkusza okazało się zadanie 5. (średni wynik – 59%), sprawdzające umiejętność selekcjonowania informacji w tekście. Przyczynę błędnych wyborów maturzystów można prześledzić na przykładzie zadania 5.4.

Fragment transkrypcji:

Главным призом соревнований по прыжкам была возможность стать Почётным гостем фестиваля летательных аппаратов, который пройдёт в российской столице. Жюри также выбрало победителя в конкурсе костюмов. Того, у кого был самый необычный наряд, наградили годичным абонементом в водный комплекс «Нептун». Среди наград были ещё сезонные абонементы на горнолыжный курорт «Снежный» и спортивные снаряды.

5.4. Победитель конкурса костюмов получил в награду

- A. поездку на фестиваль в Москву.
- B. путёвку на горнолыжный курорт.
- C. комплект спортивного снаряжения.
- D. право бесплатно пользоваться бассейном.

Zadanie to poprawnie rozwiązało 42% maturzystów. Najbardziej atrakcyjne dla zdających okazały się poprawna odpowiedź D. i dystraktor B. Ponad 40% maturzystów zrozumiało, że tekst mówi o różnych konkursach, odnalazło związek między *водным комплексом «Нептун»* a słowem *бассейн* oraz *годовым абонементом* a określeniem *право бесплатно пользоваться*. Taki sposób rozumowania prowadził do poprawnej odpowiedzi D. Jednak co trzeci zdający wybrał odpowiedź B, prawdopodobnie sugerując się powtórzeniem wyrażenia *горнолыжный курорт* w tekście i zadaniu.

Zadania z obszaru rozumienia pisanego tekstu okazały się łatwe dla zdających. Uzyskali oni w tym obszarze średnio 75% punktów. Maturzyści dobrze poradzili sobie z zadaniem 7., które sprawdzało umiejętność selekcjonowania informacji w tekście (średni wynik – 73%) i z zadaniem 8. (średni wynik – 76%), sprawdzającym umiejętność rozpoznawania związków między poszczególnymi częściami tekstu. Najtrudniejsze w tej części arkusza były zadania 7.2. i 8.4.

Fragment tekstu:

Через каждые 15 минут автомобиль пытаются убрать с обочины эвакуаторы – грузовики с платформой для перевоза автомобилей. «Я говорю, что сломался, ставлю знак аварийной остановки и всё», – объясняет Санта. Он дежурит около часа, а потом отправляется в район Внуково, где вместе с друзьями по бригаде возводит многоэтажки нового жилого района.

7.2. Дмитрий Тарасов работает

- A. автомехаником.
- B. телефонистом.
- C. полицейским.
- D. строителем.

Kluczowym elementem do rozwiązania tego zadania był fragment zdania bezpośrednio związany z zawodem budowlanca: *возводит многоэтажки нового жилого района*. Z tekstu dowiadujemy się też, że Dmitry Tarasow pracuje razem ze swoimi kolegami z brygady. 55% maturzystów zwróciło uwagę na te fragmenty i poprawnie rozwiązało to zadanie. Zdający, którzy wybrali błędną odpowiedź A., prawdopodobnie sugerowali się takimi słowami, jak: *сломался, аварийная, автомобиль*. Ci, którzy wybrali zawód policjanta, wskazując odpowiedź C., zapewne błędnie powiązali czynności, wykonywane przez Tarasowa, z pracą w policji. Maturzyści, którzy wskazali odpowiedź B., mogli zwrócić uwagę na wyrażenia: *мобильное приложение, номер телефона*

Taki sam wynik (55%) maturzyści uzyskali w zadaniu 8.4.

Fragment tekstu:

Поэтому король созвал тайное заседание мужского совета, на котором и были решены две, не дающие покоя проблемы. Чтобы не замешивать тесто ногами, выплавили специальный «пестик» – статуэтку человека из бронзы, которым повар должен был взбивать тесто. А чтобы не пачкать рук во время еды, прибавили к трём зубьям вилки четвёртый. **8.4.** ____ Таким образом, в канун празднования тридцатилетия королевы Маргариты проблемы с пиццей были решены.

Wstawione w lukę zdanie powinno logicznie i gramatycznie wiązać się ze zdaniem przed luką i po niej. Ponad połowa zdających poprawnie wskazała zdanie D. jako uzupełnienie luki 8.4.: *В таком виде она дошла до наших дней и оказалась также полезной для нанизывания спагетти.* Aby poprawnie rozwiązać zadanie, należało powiązać zaimek *она* z odpowiednim rzeczownikiem w tekście. Fragment tekstu przed luką dotyczył kształtu widelca (w języku rosyjskim rzeczownik rodzaju żeńskiego), logicznie więc, że następne zdanie powinno się do tego kształtu odnosić (co zostało zasugerowane określeniem *В таком виде она...*). Z tekstu wynikało także, że kształt widelca do pizzy był jednym z problemów, który należało rozwiązać, o czym mowa w zdaniu następującym bezpośrednio po luce. Co trzeci zdający zdecydował się na wstawienie do luki zdania C. *Поэтому любая пицца готовится в такой печке не больше девяноста секунд.* Prawdopodobnie maturzyści pomyśleli, że przed luką w tekście jest mowa o piecu, a nie o widelcu.

Najniższy wynik zdający uzyskali w zakresie rozpoznawania i stosowania struktur leksykalno-gramatycznych. Średnio otrzymali oni 63% punktów możliwych do uzyskania. Lepiej radzili sobie z rozpoznawaniem struktur leksykalno-gramatycznych (średni wynik – 67%), niż ze stosowaniem. W części sprawdzającej stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych maturzyści dobrze poradzili sobie z zadaniem 1. (średni wynik – 71%), czyli z uzupełnieniem luk w tekście o pogodzie w Sankt Petersburgu. Natomiast większym wyzwaniem okazało się zadanie 2. (średni wynik – 51%). Tłumacząc na język rosyjski podane w nawiasach fragmenty zdań, duża liczba zdających nie rozwiązała poprawnie zadania 2.5., to znaczy, nie poradziła sobie z odmianą zaimka przeczącego *никто*. Tylko 34% rozwiązało to zadanie poprawnie. Najniższy wynik (19%) maturzyści uzyskali w zadaniu 2.2. Mieli oni problem z połączeniem liczebnika *три* z przymiotnikiem i rzeczownikiem we właściwym przypadku.

Za skonstruowanie wypowiedzi pisemnej na poziomie rozszerzonym zdający zdobyli średnio 13 na 18 punktów. Najwyżej oceniono kompozycję (średnio 87% punktów możliwych do uzyskania) oraz treść (86% punktów). O wiele niższe wyniki zdający uzyskali w kryterium bogactwa językowego (66% punktów) oraz poprawności językowej (54% punktów). Błędy gramatyczne i ortograficzne były częstym zjawiskiem we wszystkich formach wypowiedzi.

Zagadnienie „pod lupą”

Spójność i logika to jedno z podkryteriów w ocenie formy dłuższego tekstu użytkowego. Oceniając formę analizuje się, czy wypowiedź zawiera obligatoryjne elementy, czy układ tekstu jest spójny i logiczny i czy objętość pracy nie przekracza podanych granic. W nowej formule egzaminu maturalnego z języków obcych spójność i logika tekstu staje się oddzielnym kryterium. Warto więc już teraz – na przykładzie wypowiedzi pisemnych tegorocznych maturzystów – zastanowić się, czego oczekujemy od zdających pod względem spójności i logiki wypowiedzi.

Zgodnie z *Informatorem o egzaminie maturalnym od roku szkolnego 2014/2015*, w ocenie spójności bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami lub akapitami tekstu. W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowych myśli).

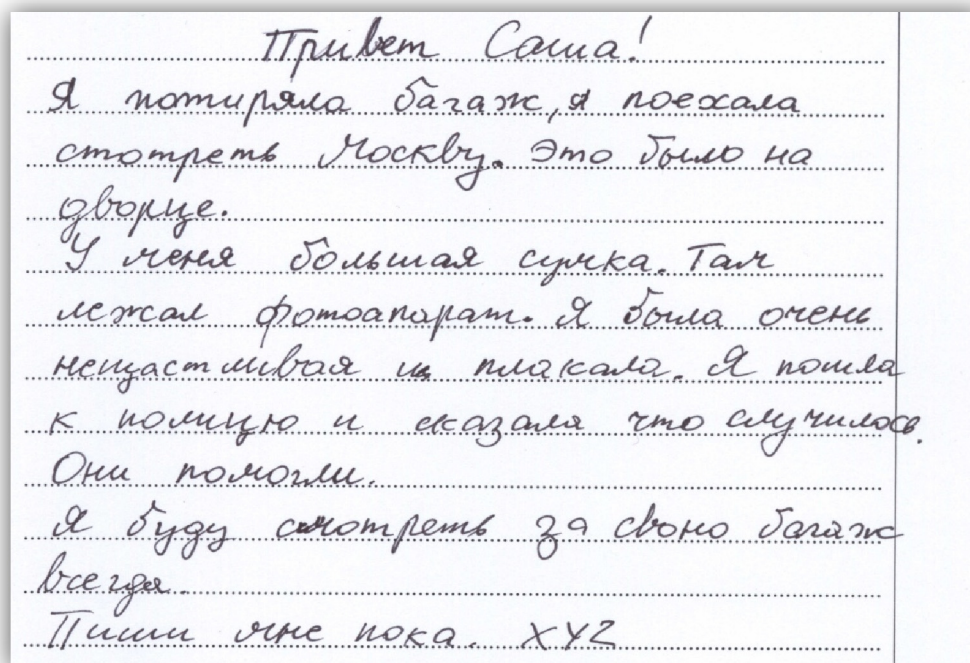
W maju 2014 roku заданием zdających egzamin maturalny z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym było napisanie listu na poniższy temat:

Podczas podróży zgubiłeś(-aś) bagaż. W e-mailu do kolegi/koleżanki z Rosji:

- wyjaśnij, jaki był cel Twojej podróży i w jakich okolicznościach zaginął Twój bagaż
- opisz, jak wyglądała Twoja torba podróżna i co było w niej wartościowego
- napisz, jak się poczułeś(-aś), gdy zauważyłeś(-aś) brak bagażu i kto pomógł Ci w tej sytuacji
- napisz, co zrobisz(-aś), aby odzyskać bagaż i jakie wnioski na przyszłość wyciągnąłeś/wyciągnęłaś z tej sytuacji.

Uczęca tworzenia dłuższej wypowiedzi pisemnej, należy zwracać uwagę nie tylko na przekazanie wszystkich informacji zawartych w poleceniu, ale także omawiać z uczniami spójność tekstu. W niektórych wypowiedziach maturzyści, realizując poszczególne informacje, zapominają o tym, że dobrze skonstruowana wypowiedź pisemna musi funkcjonować jako całość, a odbiorca nie powinien tracić wątku przy czytaniu i zadawać sobie pytania: „Co autor miał na myśli?” Na to pytanie na pewno szukał odpowiedzi egzaminator oceniający poniższą pracę.

Przykład 1.

Już pierwszy akapit listu jest niejasny. Odbiorca nie rozumie, w którym momencie podróży został zagubiony bagaż, a komunikat dodatkowo zaburza informacja, że zdarzenie miało miejsce w pałacu. Tylko znając treść zadania, można uporządkować informacje. Celem podróży osoby piszącej jest zobaczenie Moskwy. O okolicznościach zaginięcia bagażu wiemy tylko tyle, że zdarzyło się to w pałacu, chociaż można się domyślać, że autor listu chciał raczej napisać o dworcu. Czytając opis torby, trudno skojarzyć, że mowa jest o zagubionym bagażu. Ponadto, nie znając treści polecenia, odbiorca nie jest w stanie domyślić się, dlaczego osoba pisząca jest nieszczęśliwa i płacze.

Przygotowując uczniów do pisania tekstów, należy omówić z nimi podstawowe wyrażenia i zwroty poprawiające spójność wypowiedzi.

Привет Саша!
Недавно я поехала смотреть Москву. **Когда** я была на дворе, я потеряла багаж.
Это была большая сумка. Там лежал фотоаппарат. **Поэтому** я была очень несчастливая и плакала.
 Я пошла к полицию и сказала, что случилось. Они помогли **мне найти багаж**.
Теперь я буду всегда смотреть за своим багажом.
 Пиши мне пока. XYZ

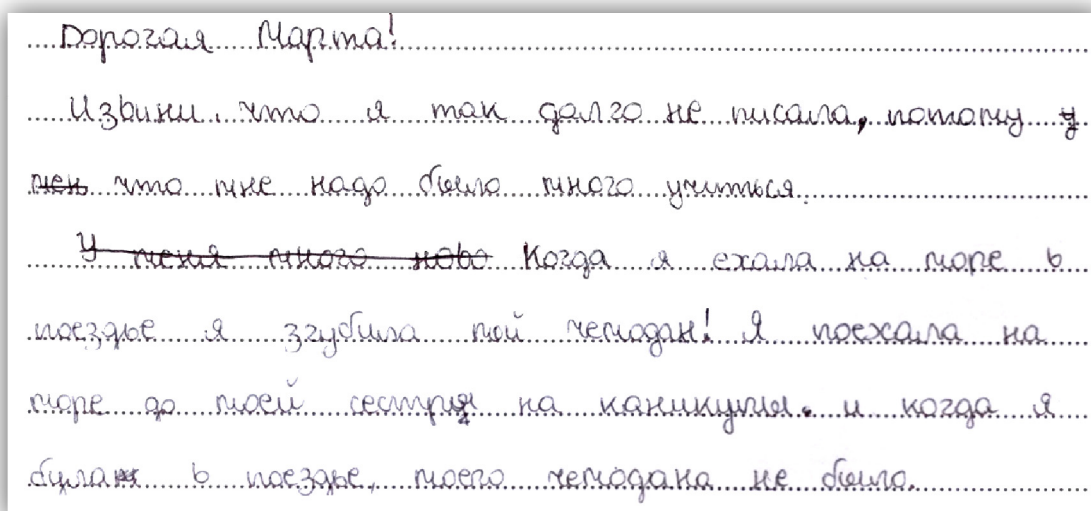
Powyższy przykład pokazuje, jak korzystnie może zmienić się tekst, jeżeli piszący użyje wyrażień pozwalających łączyć ze sobą akapity i zdania. Czasami należy dodać jakiś konektor i/lub dokonać drobnej zmiany w tekście, aby tekst był w całości spójny.

W każdym poprawnie napisanym liście powinny znaleźć się wyrażenia i zwroty łączące poszczególne zdania i akapity. Na ich podstawie ocenia się, czy dany maturzysta posiada umiejętność tworzenia spójnych i logicznych tekstów. Na przykład, aby zachować kolejność wydarzeń, można użyć takich wyrażień, jak: *недавно, сначала, теперь, сейчас, потом, в конце*; aby pokazać związki przyczynowo-skutkowe można wykorzystać wyrażenia: *потому что, поэтому, из-за этого, в связи с этим*. Miejsce, o którym jest mowa w poprzednim zdaniu, można zamienić na przysłówki: *там, туда, здесь, сюда*.

На каникулах я поехала в **Петербург**. **Там** со мной произошёл интересный случай.

Warto zwracać uwagę uczniów, że w pracy pisemnej muszą być wyodrębnione części – wstęp, rozwinięcie i zakończenie, które powinny się ze sobą łączyć pod względem logicznym i leksykalno-gramatycznym. Natomiast w pracach wielu maturzystów widać brak spójności między wstępem i rozwinięciem.

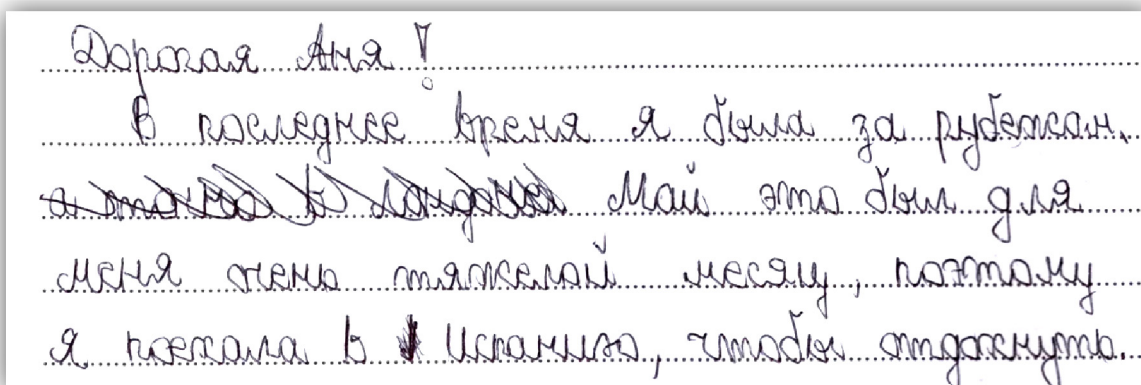
Przykład 2.

W przykładzie 2. wstęp listu zaprzecza treści rozwinięcia. W przytoczonym tekście brakuje uściślenia: autorka długo nie pisała, bo dużo uczyła się, a gdy jechała nad morze, to zginęła jej walizka. Spójność poprawiłoby dodanie we wstępie fragmentu typu: *А потом были летние каникулы*.

Przygotowując uczniów do tworzenia spójnej wypowiedzi pisemnej, trzeba im uświadomić, że zdania w napisanym tekście powinny układać się jak puzzle jednej układanki. Kolejne zdanie musi nawiązywać do poprzedniego, inaczej tekst może stać się zbiorem przypadkowych zdań. Dlatego też należy zwrócić uwagę na spójność na poziomie akapitu.

Przykład 3.

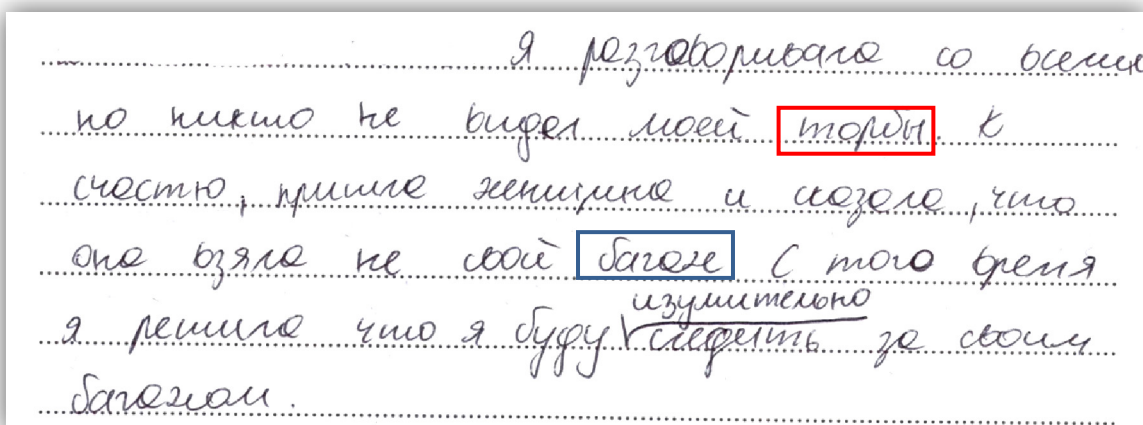

Spójność w tym akapicie jest mocno zaburzona. Przy czytaniu takiego listu odbiorca ma wrażenie, że piszący skacze z tematu na temat. Wystarczyłoby zamienić miejscami zdania w ramach akapitu, najpierw podając przyczynę, a potem skutek, aby opisana w liście sytuacja stała się bardziej czytelna dla odbiorcy.

В последнее время я была за рубежом. Я поехала в Испанию, чтобы отдохнуть, потому что май был для меня очень тяжёлым месяцем.

Należy również pamiętać o spójności wewnątrz zdania. Przekaz informacji powinien być jasny i konkretny. Na przykład, aby zrealizować polecenie w tegorocznej wypowiedzi pisemnej, zdający musiał znać słowo *сумка*. Nie wszyscy jednak pamiętali je i część zdających zastąpiła je polskim słowem *torba*, napisanym cyrylicą.

Przykład 4.

Wskutek użycia przez zdającego niewłaściwego słowa nie można jednoznacznie zrozumieć tego tekstu. Dla rosyjskojęzycznego odbiorcy nie jest jasne, że w liście jest mowa o torbie. W trakcie zajęć warto nauczyć uczniów stosować strategie kompensacyjne. Na przykład zamiast słowa *torba* można było wykorzystać takie słowa, jak: *чемодан*, *рюкзак*, *багаж*. W powyższym przykładzie zdający co prawda użył słowa *багаж*, ale odbiorca gubi się na początku czytanego tekstu i dopiero po uzyskaniu informacji o kobiecie, która wzięła nie swój bagaż, jest w stanie zrozumieć komunikat zaznaczony na czerwono.

To, czy napisany tekst jest spójny i logiczny, uzależnione jest także od zakresu środków językowych, jakich maturzysta użył w swojej wypowiedzi. Spójność wewnątrz zdania może również zostać zachwiana, jeżeli zdający, tworząc tekst, użyje słów rosyjskich w nieodpowiednim kontekście. Przyjrzymy się dwóm przykładom.

Przykład 5.

Привет Ага!
В поле я хочу поделиться с тобой мамой
последние ситуации во время отъезда.

Przykład 6.

Мы вернулись на вокзал и встали
на пассажире которой наши сумки и мобильный
телефон. Я уже никогда не забуду
моих предметов. Я буду ими заниматься.

Wprawdzie słowa *ситуации* i *предметы* istnieją w języku rosyjskim, ale zastosowanie ich w danym kontekście jest mało precyzyjne. W przykładzie 5. zamiast słowa *ситуации* stosowniejsze byłoby użycie słowa *события* (*приключения*), a w przykładzie 6. zamiast słowa *предметы* należałoby użyć słowa *вещи*. Oczekujemy więc tzw. precyzyjnych sformułowań, czyli wyrażania myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu wypowiedzi oraz charakterystycznych dla języka rosyjskiego.

Aby uzyskać jak najwięcej punktów za wypowiedź pisemną i przekazać wszystkie informacje w sposób komunikatywny, zdający muszą zadbać o logikę. Zaburzenia logiki przeszkadzają w odbiorze tekstu i powodują, że adresat nie rozumie wypowiedzi autora listu.

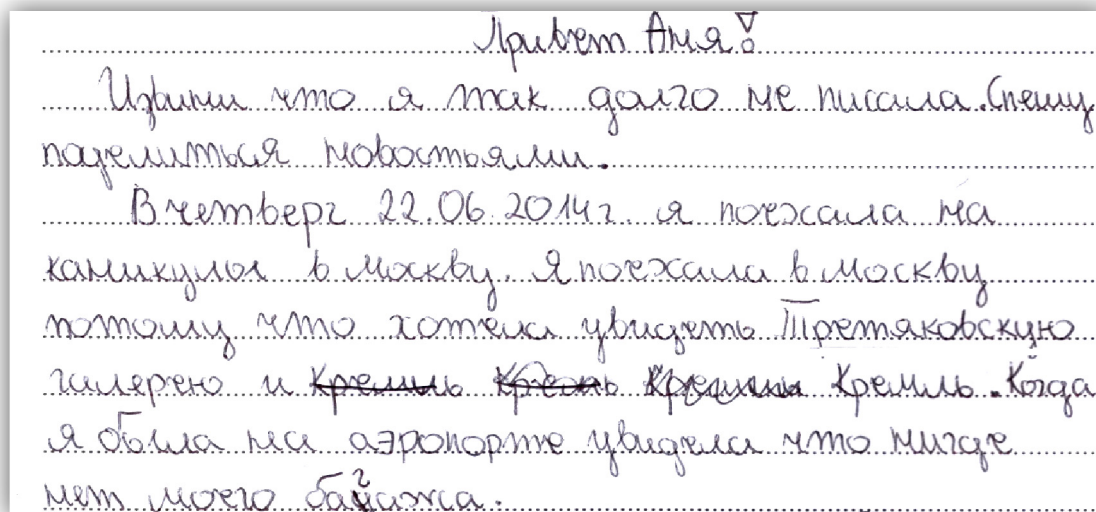
Przykład 7.

Полицию, но я сейчас знаю, чтобы не спать в
автомобиле и не смотреть за своими вещами.

I tak, na przykład, z pracy zdającego nie dowiadujemy się jednoznacznie, jakie wnioski na przyszłość wyciągnął on z opisanej wcześniej sytuacji. Ale jeśli z tekstu usuniemy partykułę *не* – komunikat stanie się logiczny.

A teraz przyjrzymy się pracy, w której maturzysta dobrze poradził sobie z tworzeniem wypowiedzi pisemnej.

Przykład 8.

Ten przykład pokazuje, jak zadbać o spójność i logikę między wstępem i rozwinięciem listu. Nadawca przeprasza, że długo nie pisał, i podaje przyczynę zwłoki. Chcąc podzielić się nowinami, sprawnie przechodzi do opisu swoich przygód związanych z zagubieniem bagażu.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka rosyjskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z maturzystami w kolejnych latach:

- ❖ Analiza wyborów uczniów w zadaniach zamkniętych pokazuje, że zdający bardzo często udzielają odpowiedzi sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach. Bardzo ważne jest zwracanie uwagi uczniów na kontekst, w jakim poszczególne słowa są użyte, i ich powiązanie z poszczególnymi opcjami odpowiedzi w zadaniu. Wykonanie zadania z podręcznika nie powinno polegać jedynie na sprawdzeniu rozwiązań poprzez odczytanie poprawnych odpowiedzi. Dobrą praktyką jest wymaganie od uczniów, aby potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak i powody odrzucenia opcji, które są dystraktorami w zadaniu. Dzięki temu bardziej świadomie będą wybierać odpowiedzi na egzaminie.
- ❖ Wyniki egzaminu maturalnego pokazują, że zdający gorzej sobie radzą z zadaniami sprawdzającymi umiejętność określania głównej myśli tekstu czy intencji nadawcy/autora tekstu. Zadania sprawdzające te umiejętności rzadziej występują w podręcznikach, ale wiele tekstów wykorzystywanych na lekcjach może służyć jako doskonały materiał do ćwiczenia tych umiejętności, np. poprzez wymyślenie tytułu do tekstu lub wskazanie osób, które biorą udział w danym dialogu. W przypadku określania intencji należy kłaść nacisk na użycie czasowników pojawiających się w tych zadaniach w arkuszu egzaminacyjnym, np. *рекомендовать, советовать, предлагать, сожалеть, рекламировать, критиковать*.
- ❖ Zadania sprawdzające umiejętność stosowania struktur leksykalno-gramatycznych od lat są największym wyzwaniem dla zdających. Wielu maturzystów nie podejmuje próby ich rozwiązania albo uzyskuje w nich bardzo niskie wyniki. Wskazywać to może na zbyt duże skupienie się na umiejętnościach receptywnych i mniej intensywną pracę nad jakością języka uczniów. W nowej formule egzaminu maturalnego zadania sprawdzające znajomość struktur leksykalno-gramatycznych zostają wprowadzone do arkusza na poziomie podstawowym i zwiększa się ich udział w wyniku sumarycznym w arkuszu na poziomie rozszerzonym. Brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub bardzo ograniczony zasób słownictwa wpływa nie tylko na wynik osiągnięty przez maturzystów w zadaniach sprawdzających umiejętność stosowania struktur leksykalno-gramatycznych, ale bardzo często powoduje

zaburzenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej (np. na skutek użycia niewłaściwego czasu lub słowa). Co więcej, bardzo często pośrednio powoduje to też błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie słuchanych oraz pisanych tekstów, ponieważ brak znajomości struktur leksykalno-gramatycznych znacznie utrudnia lub uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania.